

Odborné zájmové skupiny (dále jen OZS) „Konstrukce z kusových staviv“ by se systematicky zabývaly uvedenými aktuálními odbornými problémy včetně zajišťování poradenských a konzulzačních služeb. Potřebné technické informace by se rozšiřovaly formou přednášek, seminářů a konferencí, speciálně zaměřených školení např. v oblasti použití zahraničních norem (DIN 1053, BS 5628), seznamováním s postupně zaváděnými dokumenty CEN/TC 125 a EUROCODE 6 apod. Dále se předpokládá spolupráce s odborníky nebo OZS v oboru pozemních staveb a stavební fyziky nebo ekologie s cílem zajistit komplexnost řešení problematiky uplatnění kusových staviv. Cílovým programem je pak vytvoření trvale aktualizovaných informačních systémů - databází výrobců, certifikačních pracovišť a zkušeben, projekčních a prováděcích firem, úzce spolupracujících s oblastními OZS. Takto koncipovaná činnost umožní naplnit v podmínkách tržního

hospodářství perspektivy této plošně i objemově významné oblasti pozemního stavitelství.

Zájemci o založení OZS „Konstrukce z kusových staviv“, popř. zájemci o spolupráci s OZS při ČBS v Brně z řad výrobců, projektantů, investorů a dodavatelů, kteří by měli zájem uvedených profesionálních služeb využívat, podílet se na nich, popř. je za předem dohodnutých podmínek sponzorovat, nechť se laskavě obrátí na kontaktní adresu:

Doc. Ing. Jaromír Klouda, CSc.,

Ústav betonových a zděných
konstrukcí při FAST VUT Brno,
Údolní 53
662 42 B R N O
tel. 05/3139, 1219
nebo sekretariát ústavu
tel./fax: 05/335 384

Normalizace v oblasti navrhování konstrukcí

1. Úvod

O československých technických normách pojednává zákon č. 142 ze dne 19.března 1991 a zákon č. 632 ze dne 15.prosince 1992, který pozměňuje dobu závaznosti norem vypracovaných před účinností zákona č. 142/1991 Sb.

Československé technické normy (dále jen ČSN) určují všeobecně technické věci a stanovují požadavky na výrobky a na technické a technickoorganizační činnosti z hlediska jakosti výrobků, ochrany zdraví a života občanů, bezpečnosti práce a technických zařízení, požární ochrany, tvorby a ochrany životního prostředí a dalších zájmů, pokud nejsou stanoveny obecně jinými závaznými právními předpisy.

ČSN se od 15.května 1991 (tj. den účinnosti zákona č. 141/1991 Sb.) zpracovávají, projednávají a schvalují podle tohoto zákona.

Právnícké a fyzické osoby oprávněné k podnikatelské činnosti a orgány státní správy jsou **povinny řídit se** při své činnosti těmi **ustanoveními ČSN, která jsou označena jako závazná**. Ustanovení závazná se týkají zdraví, tvorby a ochrany životního prostředí, bezpečnosti práce a technických zařízení, bezpečnosti výstavby, dopravy apod., která jsou označena neopominutelnými účastníky (ústředními orgány zajišťujícími výkon státní správy nebo jimi pověřenými orgány).

Doc. Ing. Jaroslav Procházka, CSc.

Katedra betonových konstrukcí Stavební fakulty ČVUT Praha

2. Platnost a závaznost norem vypracovaných před účinností zákona č. 142/1991 Sb.

ČSN vypracované před 15.květnem 1991, tj. před dnem účinnosti zákona č. 142/1991 Sb. nemají vyznačena závazná ustanovení. Proto tyto ČSN se považují za závazné pouze do 31.prosince 1994, pokud Úřad pro normalizaci do této doby nezveřejní změnu z jejich závaznosti, nebo pokud z jejich obsahu nevyplývá, že jde o ustanovení doporučená. **Po tomto datu jsou tyto ČSN nezávazné, pokud zákon nestanoví jinak.**

Ustanovení oborových norem (ON) jsou závazná v dosavadním rozsahu do 31.prosince 1993, pokud nebudou dříve zrušena nebo změněna jejich závaznost organizací, která ji schválila nebo ústředním orgánem, do jehož působnosti tato organizace patří nebo Úřadem pro normalizaci. **ON pozývají platnosti dnem 31.prosince 1993.**

Výjimku ze závaznosti ČSN a ON schválených před 15.květnem 1991 povoluje Úřad pro normalizaci na základě žádosti organizace.

Žadatel v žádosti o povolení výjimky uvede:

- a) návrh znění výjimky
- b) období nebo rozsah činností, na kterou má být výjimka povolena,
- c) jak náhradní řešení zabezpečí účel státní normy přiměřeně k podmínkám daného případu a ochraně zdraví a života osob,
- d) stanovisko orgánů, které byly neopominutelnými účastníky při zpracování návrhu státní smlouvy.

Žádost musí být projednána se všemi orgány státní správy a organizacemi, které budou povolením výjimky přímo dotčeny, jejich stanoviska musí žadatel přiložit k žádosti.

Bez povolení výjimky lze se odchýlit od závazných ustanovení ČSN jen:

- a) u výrobků určených pouze pro účely vývoje, výzkumu nebo zkoušení a u stavebního experimentu,
- b) u vyvážených výrobků, pokud to nevyklučuje závazek z mezinárodní smlouvy,
- c) jde-li o výrobky určené jako náhradní díly, pokud však jejich vlastnosti odpovídají státní normě platné v době, v níž byl dodán výrobek, pro který jsou tyto náhradní díly určeny,
- d) jde-li o výrobky, jejichž jakost je lepší než jakost stanovená v závazných ustanoveních státní normy.

3. Zavádění mezinárodních norem do soustavy ČSN

Do soustavy ČSN se zavádějí i mezinárodní normy vydané celosvětovými nebo regionálními organizacemi, popř. technické normy obecně uznávané v mezinárodním obchodu.

Úřad pro normalizaci po projednání mezinárodní normy s neopominutelnými účastníky, jejichž působností se obsah normy týká, v souladu se zájmy české ekonomiky, popř. v souladu se závazky z mezinárodní smlouvy může **vyhlásit zařazení mezinárodní normy do soustavy ČSN.**

V oblasti navrhování a provádění stavebních konstrukcí se jedná zejména o normy vydávané Evropským úřadem pro normalizaci (CEN) a Mezinárodní normalizační organizací ISO.

4. Eurokódy

V rámci CEN se zpracovává soustava norem pro navrhování stavebních konstrukcí označená pracovním názvem „Eurokódy“ (EC). V rámci CEN se o Eurokódy stará Technická komise TC 250. Pracovní název Eurokódy se stále udržuje, i když tyto normy budou vydány v CEN nejprve jako **Evropské přednormy (ENV)** a po jejich zdokonalení (předpokládá se asi po třech letech jejich nezávislého používání souběžně se stávajícími národními normami) jako **Evropské normy (EN)**. Po vyhlášení EN se zruší platnost příslušných

národních norem ve státech zastoupených v CEN (státy ES, ESVO, Česká republika, Slovenská republika, Maďarsko a Polsko). Soustava norem vydávaných CEN se odvolává i na normy vydané Mezinárodní normalizační organizací ISO.

Pro navrhování jsou v Eurokódech uváděna pravidla, která v závislosti na jejich povaze jsou buď obecně platná (zásady) nebo aplikační. Zásady obsahují obecné formulace, definice a požadavky, jejich znění nelze upravovat. Aplikační pravidla jsou obecně uznávaná pravidla, která jsou ve shodě se zásadami a splňují jejich požadavky. Eurokódy dovo-lují i používání alternativních aplikačních pravidel pro navrhování, která nejsou uvedena v Eurokódech. Tato aplikační pravidla musí vyhovovat příslušným zásadám a musí být alespoň rovnocenná s aplikačními pravidly uvedenými v Eurokódech, pokud jde o výslednou únosnost, použitelnost a trvanlivost konstrukce. Zásady a pravidla jsou zřetelně odlišovány zpravidla označením.

V současné době jsou v rámci CEN - TC 250 schváleny tyto Evropské přednormy:

- ENV 1992-1-1:1991: Navrhování betonových konstrukcí. Obecná pravidla a pravidla pro pozemní stavby
- ENV 1993-1-1:1992: Navrhování ocelových konstrukcí. Obecná pravidla a pravidla pro pozemní stavby
- ENV 1994-1-1:1992: Navrhování ocelobeton. konstrukcí. Obecná pravidla a pravidla pro pozemní stavby.

V rámci CEN jsou již schváleny i další ENV (např. ENV 206) zpracovávané v jiných technických komitétách (např. TC 104). Na některé z nich se výše uvedené normy odvolávají.

Normy ENV se musí používat současně s Mezinárodními aplikačními dokumenty (NAD) platnými ve státě, kde bude umístěna stavba.

Se zřetelem k odpovědnosti úřadů jednotlivých států za bezpečnost, zdraví a další skutečnosti, na které se vztahují základní požadavky mezinárodní Směrnice pro stavební výrobky, jsou některé spolehlivostní parametry v ENV uvedeny směrnými (doporučenými) hodnotami. Úřady jednotlivých států stanoví s přihlédnutím k národním předpisům a požadavkům konečné (národní) hodnoty těchto spolehlivostních parametrů. Vzhledem k tomu, že v době vydání ENV nebudou zpracovány některé návazné normy, předpokládá se, že každý stát (jeho normalizační úřad) zpracuje seznam návazných národních norem.

Tedy pro používání ENV musí být vypracován NAD, v němž budou uvedeny:

- konečné hodnoty spolehlivostních parametrů,
- seznam návazných národních norem,
- doplňková ustanovení upřesňující požadavky v příslušném státě které však nesmí narušit koncepci ENV.

Podrobnější údaje o Soustavě Eurokódů jsou uvedeny v lit. /3/

V České republice jsou ENV 1992, ENV 1993 a ENV 1994 přeloženy a jsou vypracovány Národní aplikační dokumenty. Tyto dokumenty jsou ve stadiu připomínkování a počítá se s jejich schválením koncem roku 1993.

Za současného stavu, kdy finanční prostředky na zpracování norem jsou velmi omezené, dává Úřad pro normalizaci přednost zavádění mezinárodních norem do soustavy ČSN, což je výhodné i z hlediska mezinárodního obchodu. Nové ČSN se prakticky nezpracovávají, v omezené míře se provádějí pouze nezbytné nutné změny stávajících ČSN.

LITERATURA:

/1/ Zákon 142/1991 Sb. o československých technických normách

/2/ Zákon 632/1992 Sb., kterým se mění zákon č. 142/1991 Sb.

/3/ Procházka J., Tichý M.: Eurokódy v ČSFR

Stavební obzor č. 3/1992.

ČBS

a mezinárodní betonářské organizace

Přípravný výbor ČBS usiluje o udržení stávajících, popř. o navázání nových kontaktů se zahraničními organizacemi, které se buď plně nebo částečně, ale intenzivně zabývají problematikou betonových konstrukcí

Zásadním problémem v uskutečňování tohoto záměru je vedle skutečně kvalifikovaného, odborného a odpovídajícího společenského zastoupení otázka finanční. Zatím je nad možnosti ČBS hradit veškeré členské příspěvky do těchto organizací, natož hradit náklady spojené s účastí českých zástupců na pracovních jednáních.

Je zřejmé, že se kontinuitu vazeb a efektivní spolupráci s mezinárodními organizacemi podaří zajistit tehdy, budou-li přínosy těchto vazeb dostatečně zajímavé pro naši technickou veřejnost. V současné době vyšlo najevo, že tato veřejnost není o činnostech, či dokonce o existenci některých mezinárodních organizací a o našich kontaktech s nimi vůbec informována.

Z toho důvodu se na stránkách tohoto bulletinu představí řada mezinárodních organizací, jako jsou např. Euromezinárodní výbor pro beton (CEB), Mezinárodní výbor pro stavební výzkum a dokumentaci (CIB), Mezinárodní sdružení zkušebních a výzkumných laboratoří pro materiály a konstrukce (RILEM), Mezinárodní federace pro předpjatý beton (FIP), Mezinárodní sdružení pro mosty a stavební konstrukce (IABSE) a další. V tomto vydání se představuje CEB a CIB.

Ing. Vladimír Urban, CSc.